

Autorka: Dana Zavadová

Peter Topinka: Architekt s investorom ťahajú za jeden povraz

S čím nesúhlasí, to nenakreslí. Nemá rád tzv. chlebovky a zatiaľ sa im úspešne vyhýba. „Robím šesťnásť hodín denne. Keby som mal robiť zákazku, ktorá by ma nebavila, trafil by ma z toho šľak.“

Vizitka

Peter Topinka (34) pochádza z Prievidze. Vyštudoval architektúru na STU v Bratislave. Je jedným zo zakladateľom spoločnosti Propre gallery.

Ako by mala vyzerat' dobrá kaviareň

Podľa Petra Topinku „ľubovoľne“. Musí mať atmosféru, musia v nej mať dobrú kávu a musíte sa v nej cítiť dobre. Môže byť biela, čierna, farebná, drevená, železná, kamená, ale musíte sa do nej radi vracat'. „Noviny na čítanie by mi nechýbali, skôr príjemný personál.“ Za dobrú kaviareň s dobrou kávou v Bratislave považuje miesto, ktoré sa kaviarňou asi ani nedá nazvať. Je to iba pár stoličiek vyťahnutých do verejného priestoru v bratislavskom Shopping Avione. „Vyzerá otrasne, ale Talian tu má lepšiu kávu ako všetci ostatní. Dám si tam pikolo a idem preč.“ Ďalšie miesto s dobrou kávou v hlavnom meste je podľa Petra Topinku Lancia Cafe a v hoteli Crown Plaza. Kaviarne ako také sa na Slovensku „nenosia“, neuzivil by sa. Sú väčšinou spojené s reštauráciou, barom alebo s diskotékou.

Pred prázdny „plátnom“

Na začiatku zákazky s prázdny papierom pred sebou Petrovi Topinkovi pracuje fantázia na plné obrátky – čo sa mu točí v hlave, to dáva na papier. V procese zákazky tvorí tento zaujímavý úvod asi dve percentá. Je to preňho akási pracovná čerešnička na torte. To ostatné je nutnosť – rozpočet, výkaz, výmer, konzultácia s investorom, nákupy, vymýšľanie, zlačňovanie, prerábanie, presvedčanie, „hulákánie na majstrov na stavbe, lebo si chcú prácu robiť po svojom“ – to je zvyšných 98 percent práce architekta.

Koľko ľudí, toľko chuti

V móde sú momentálne dekoratívne veci. „Hádzže“ sa ornament na ornament, farba na farbu, textúra na ornament bez akéhokoľvek zmyslu či myšlienky. „Nemám rád veľa závesov a vankúšov, k tomu iné záclony, iný koberec a ešte aj tapeta iná. Nazval by som to prestreleným interiérom. Má sa v takej kaviarni človek cítiť honosne? Nevieť. Ľudia si to tak či tak vyžadujú, ja to akceptujem. Osobne by som to však nenavrhol. Som skôr minimalista. Mám rád funkcionalizmus.“

Nikto učený z neba nepadol

Ak niekto povie, že takú vec, za ktorú sa s odstupom času hanbí, v portfóliu nemá, klame, myslí si Peter Topinka. „Sú veci, ktoré som navrhoval ešte ako študent, a dnes sa nad nimi pousmejem. Slovo hanba by som poupravil a vetu by som poskladal inak. Dnes by som to spravil ináč.“ Aj architekt je človek, ktorému minulosť slúži nato, aby sa poučil...

Vzťah investor – architekt

Architekt a investor vytvárajú dvojicu, ktorá by mala – pre úspech akcie – ťahať za jeden povraz. Sú tím, ktorému ide o výsledok. Ak sa rešpektujú a vážia si jeden druhého, vznikajú najlepšie diela. Pre Petra Topinku je už takmer pravidlom, že ich investori sa stávajú neskôr jeho priateľmi.

Mnohí architekti prišli do konfliktu s investormi pre finančnú krízu. Investori ich niekedy obviňujú z neúspešnosti daných projektov. „Platí však, že lacné nie je väčšinou pekné, alebo aspoň tak nepôsobí. A všetci vieme, že nepekné a neatraktívne

Lancia Cafe

Pravda Cafe

pravda Cafe

je nepredajné,“ myslí si Peter Topinka. „Je to však rovnica, ktorú si investori neradi pripúšťajú. Keby kríza nebola, bolo by všetko trochu inak. Ak sa investor snaží nájsť vinníka, niekedy začne od architekta...“

Autorské práva

Na to, aby po čase zmenil navrhnutý interiérom, má investor právo. Mal by však postupovať eticky. Prípadné zmeny sú sice zakotvené v autorskom zákone, ten sa však u nás nerešpektuje. „Jeho právna forma je nevymožiteľná,“ spresnil Peter Topinka. „Nemôžete zažalovať kohosi za to, že vám zmenil interiérom. Ak sme napríklad po niekom prerábali interiérom kaviarne, zaujímalo nás, či to majú majitelia s pôvodnými návrhmi autorsky vysporiadané. Lenže takýto osvietenský prístup investorov sa u nás nenosí a je to skôr svetlá výnimka. Slovenský majiteľ interiérom si totiž myslí: Je to moje, zaplatil som za to, môžem si s tým robiť, čo chcem. V západnej spoločnosti, kde sú architekti naozaj rešpektovaní, je to iné.“ Návrh je autorské dielo podobne ako obraz či socha. Každá minca má však aj druhú stranu. Právo investora vybrať si, s kým bude, resp. nebude, spolupracovať aj ďalej, je naozaj slobodná. „Ak navrhnem priestor, dom, stavbu, neznamená to patent na investora alebo na priestor. Je to citlivá téma a ideálne riešenie asi ani nie je. K tejto veci by sme mali pristupovať eticky a s rešpektom, či už architekti medzi sebou alebo vo vzťahu s investorom a naopak.“

Prerábať. Aký je to pocit

Na otázku, či nemá občas nutkanie navrhnuť majiteľovi kaviarne: Prerobím vám ju!, Peter Topinka odpovedá: „Vždy. Keď vojdem do nejakého priestoru, v hlave ho už upravujem. Neznamená to však, že pre mňa neexistuje dosť takých priestorov, do ktorých zasiahnuť nepotrebujem.“ Prerábať kaviareň alebo reštauráciu po kolegoch nepovažuje za „príjemný“ pocit. „Camouflage bar sa mi páčil. A investor nás oslovil, aby sme ho zmenili my. Skúšam sa vžiť do situácie, keby niekto vliezol do niečoho môjho. Nikomu to nie je príjemné. My sme sa však konkrétne tento priestor snažili spracovať citlivo a s rešpektom. Nemožno to nazvať návrhom kaviarne, išlo o redizajn súčasnej prevádzky, vniesli sme do nej novú, inú sviežu atmosféru. Lenže vývoj sa jednoducho zastaví nedá. Takmer každý navrhnutý fungujúci interiérom treba po čase revitalizovať. V úvahe, či znova s tým istým architektom, je veľa za a proti.“